

Nærings- og fiskeridepartementet - NFD

Vår referanse: 15/01863-2
Arkivkode: 200
Saksbehandler: Jostein Selle
Deres referanse:
Dato: 16.03.2016

Høring - økt åpenhet om informasjon om eiere i aksjeselskaper

1. Innledning

Det vises til departementets høringsbrev av 22. desember 2015.

Nærings- og fiskeridepartementet har sendt på høring «forslag med ulike løsningsalternativer for å sikre økt åpenhet om opplysninger om aksjeeiere». Høringsfristen er 22. mars 2016. Høringsnotatet er en oppfølging av Stortingets anmodningsvedtak fra 16. juni 2014, hvor regjeringen ble bedt om å etablere en offentlig løsning med informasjon som sikrer større åpenhet om eiere i aksjeselskaper. Høringsnotatet skisserer ulike løsninger som vil kunne bidra til økt åpenhet om de opplysninger som i dag fremgår av selskapenes aksjeeierbøker/aksjeeierregistre og Skatteetatens aksjonærregister. Regjeringen har ennå ikke besluttet hvilken løsning som skal etableres for å følge opp Stortingets anmodningsvedtak fra 16. juni 2014. Formålet med høringen er derfor å innhente innspill som vil inngå i grunnlaget for regjeringens valg av løsning.

5 ulike alternativer er beskrevet:

1. Tilrettelegging for søk i uttrekk av eierinformasjon fra Skatteetatens aksjonærregister.
2. Plikt for hvert selskap til å gjøre informasjon om egne aksjeeiere offentlig tilgjengelig.
3. Elektronisk aksjeeierbok i Altinn.
4. Aksjeeieropplysningsregister hos Brønnøysundregistrene.
5. Aksjeeieropplysningsregister i privat regi.

Det er gjort oppmerksom på at valg av løsning vil kunne innebære behov for lov-/forskriftsendringer. Slike endringsforslag vil bli sendt på egen høring. Det er også gjort oppmerksom på at kostnadene ved noen av alternativene er såpass betydelige at det tas forbehold om Stortingets bevilgning.

2. KS' vurdering

KS sin samlede vurdering er at selv om kostnadene ved utviklingen av løsningene i alternativ 3 og 4 er relativt betydelige, fremstår disse som de beste alternativene. Ettersom alternativ 4 kan innebærer en utfordring mht. å sikre oppfyllelse av rapporteringsplikten, og dermed en risiko for kvaliteten på registeret – fremstår alternativ 3 («Elektronisk aksjeeierbok i Altinn») som det beste. Det er etter KS' oppfatning helt sentralt at registeret er oppdatert og har høy pålitelighet. Koblingen til utøvelse av aksjonærrettigheter i denne løsningen bidrar i høy grad til å sikre dette.

Nedenfor er enkelte spørsmål knyttet til de forskjellige modellene kommentert noe nærmere.

Den førstnevnte løsningen; («*Tilrettelegging for søk i uttrekk av eierinformasjon fra Skatteetatens aksjonærregister*») (angitt som nr. 1 ovenfor) er i høringsnotatet ikke vurdert som et fullgodt alternativ til søk om aksjeeierinformasjon. KS er enig i denne vurderingen. En svakhet ved løsningen er at den ikke vil være å jour til enhver tid. Skatteetatens aksjonærregister vil være oppdatert pr. utgangen av hvert inntektsår. Opplysningene vil årlig kunne være tilgjengelige rundt 1. april, men vil kun inneholde opplysninger ved utgangen av det inntektsår rapporteringen gjelder.

Løsningen angitt som nr. 2; «*Hvert enkelt selskap pålegges å gjøre informasjon om egne aksjeeiere offentlig tilgjengelig*», er også vurdert som lite aktuell i høringsnotatet. Selv om løsningen vil gjøre det enklere å få tilgang til informasjonen enn i dag, ved at det ikke lenger vil være nødvendig å ta kontakt direkte med selskapet for å få en utskrift av aksjeeierboken, har løsningen flere ulemper. Det er blant annet pekt på at informasjonen fortsatt vil være spredt. Dette kan gjøre det tidkrevende og vanskelig å skaffe seg oversikt over aksjeeierposter. Videre vil løsningen ikke være særlig egnet for statistiske formål, eller bruk for offentlige myndigheter eller rapporteringspliktige etter hvitvaskingsregelverket. Videre kan det være vanskelig å kontrollere at selskapene overholder sin forpliktelse. KS er på denne bakgrunn enig i at løsningen fremstår som lite aktuell.

Løsningen «*Elektronisk aksjeeierbok i Altinn*» (nr. 3 ovenfor) fremstår ut fra en samlet vurdering som den beste løsningen. De generelle fortrinn ved denne løsningen er at opplysningene vil være samlet ett sted, og ikke spredt som i dag. Videre vil koblingen til aksjonærrettigheter gi eierne et sterkt incitament til å la seg føre inn i aksjeeierboken. Dette bidrar til å sikre oppdatert informasjon.

Når det gjelder innsyn er to løsninger vurdert: Enten innsyn ved å logge seg inn i Altinn, eller innsyn uten krav om innlogging. Det er opplyst at Brønnøysundregistrene mener det er mest hensiktsmessig med en innsynstjeneste i Altin. KS er enig i denne vurderingen.

I sin vurdering av hvem som bør gis innsyn skiller Brønnøysundregistrene mellom innsyn for «enhver» og innsyn for andre, derunder blant annet offentlige myndigheter, banker, presse og media. Ut fra en personvern vurdering mener Brønnøysundregistrene at ikke alle og enhver bør gis innsyn i en persons totale aksjebeholdning. Derimot gis det uttrykk for at offentlige myndigheter bør gis innsyn, herunder også i historiske data. Dette vil gjøre det enklere å se konsernstrukturer og hvem som er reelle eiere. Det gis videre uttrykk for at hvilke offentlige myndigheter som skal gis innsyn må vurderes nærmere.

Ved valg av innsynsløsning bør det etter KS sitt syn skilles mellom innsynsretten for allmennheten og innsynsretten for offentlige myndigheter og andre aktører med et særlig behov. KS har ikke gått nærmere inn i vurderingen av hvem som bør ha innsyn, herunder hvilke andre offentlige myndigheter som bør gis utvidet innsyn. Vi vil imidlertid gi uttrykk for at etter vår vurdering bør uansett kommuner og fylkeskommuner gis slikt utvidet innsyn. Dette er begrunnet i flere forhold; for det første er det et behov i skjenkebevillingssaker å kunne avdekke konsernstrukturer og hvem som er reelle rettighetshavere. For det andre er det et behov i saker etter forurensningsloven hvor det er tale om å finne fram til hvem som er ansvarlig for å rydde opp etter forurensning. For det tredje er det et mer generelt behov hvor kommunen eier selskaper sammen med private eiere, for å kunne vite hvem som er de reelle eiere på privat side som eier et selskap sammen med kommunen. Endelig kan det være ønskelig for kommunen å kjenne til hvilke folkevalgte eller ansatte som har aksjeposter i selskaper som kan ha betydning i en habilitetsvurdering o.l. Denne innsynsretten for kommuner og fylkeskommuner bør også omfatte historiske data og mulighet til å gjøre kryss-søk på selskap eller personer. Det bør uansett stilles krav om innlogging for å få innsyn, og aksjeeierne bør få vite hvem som har søkt innsyn.

Når det gjelder løsningen «*Aksjeeieropplysningsregister i Brønnøysund*» (alternativ 4 ovenfor) er denne presentert som en alternativ modell til «*Elektronisk aksjeeierbok i Altinn*». Vi forstår det slik at bakgrunnen for dette er at alternativ 3 går lenger enn det som direkte følger av Stortingets

anmodningsvedtak. KS har ingen bastant oppfatning av om dette er et bedre alternativ, men ser at utfordringen knyttet til å sikre at alle oppfyller sin rapporteringsplikt taler mot dette alternativet.

Når det gjelder løsningen: «Aksjeeieropplysningsregister i privat regi», (alternativ 5 ovenfor) innebærer denne plikt for selskapene til å gjøre oppdatert informasjon tilgjengelig via private tjenesteytere. Løsningen vil gjøre informasjon om aksjeeiere lettere tilgjengelig enn i dag. I høringsnotatet er det imidlertid pekt på flere sider ved denne løsningen som gjør at den samlet sett fremstår som lite hensiktsmessig.

Med vennlig hilsen

Helge Eide
områdedirektør

Tor Allstrin
avdelingsdirektør